

Sr. Monsalvatje un catàlech d' homes notables de Besalú, una addició als capítols IV y V del primer tomo y dos apèndix, un en que dona compte de la vila carrer per carrer, y l' altre documental en que van continuaats vint y cinch documents importants, molts de ells ineditos y recullits per lo mateix autor.

Com lo primer tomo, va també lo segon il·lustrat ab grabats de monedas de Besalú corresponents á l' època històrica de que en ell se fa referencia y de quatre fotografias que representan la fatxada y l' àbside del Monestir de Sant Pere, la fatxada de la iglesia de Sant Vicéns, avuy parroquial de Besalú, y la vista general de la Col·legiata de Santa Maria en lo llastimós estat en que avuy se troba gracias als estragos del temps, del abandono, de la ignorancia y del miserable esperit d' especulació.

Tot ab tot, nos ha causat lo tomo que 'ns ocupa las mateixas impressións que 'l primer quan se publicà. Sobre tot los quatre primers capítols referents á la historia civil son tallats exactament ab lo mateix patró dels anteriors hont ressalta una ingenuitat agradable y unas apreciacións dictadas per l' amor de la patria que sent l' autor ab viva y que contribueixen á donar interès al libre.

Los capítols que fan referencia al Monestir, á la Col·legiata y á Sant Vicéns proban una vegada mes que 'l autor está enamorat del assumto; no hi ha noticia per insignificant que sia que no l' aprofiti pera fer destacar mes l' importancia històrica dels dits monuments y de las institucións y personas á qui deuen sa existencia y á la fi logra lo senyor Monsalvatje son propòsit.

Avuy que tant trostornat tenen al mon las teorías de las associacións del treball es de desitjar que, com lo Sr. Monsalvatje ha fet ab los de Besalú, los historiògrafos de las diversas poblacións dediquessen una part de las sevas investigacións á la organizació dels gremis fundats antiguament en totas las vilas y pobles, no de Catalunya sol si no de totas las nacions, segur de que se 'n trauria una bona llissó y ensenyansa profitosa pera resoldre las modernas qüestións del treball que 's presentan avuy ab tots los caracters de qüestió social.

Al estudiar en lo libre del Sr. Monsalvatje l' antiga grandesa de Besalú, y al pensar que avuy un veu poch menos que solitaris sos estrets carrers, que en cambi de la animació d' altres temps sols se